

Framing

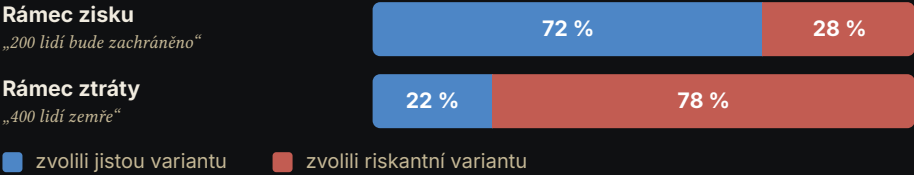
Framing je způsob, jakým je téma podáno tak, že to ovlivňuje jeho výklad a hodnocení. Nejde přitom nutně o nepravdivé informace: tutéž skutečnost lze často popsat několika pravdivými způsoby, které zdůrazňují jiné její části, používají jiné referenční body nebo vyvolávají jiné asociace.

Framing je výběr a způsob prezentace informací, který některé aspekty skutečnosti zvýrazňuje a jiné potlačuje, a tím může ovlivňovat jejich interpretaci, hodnocení nebo rozhodování.

Nejúčinnější rámec nemusí být nepravdivý — jen způsobí, že jedna pravdivá část reality začne působit jako realita celá.

„Asijská nemoc“: jedna volba, dvě formulace

Nemoc má zabít 600 lidí. Jedné skupině byly programy popsány jako zachráněné životy, druhé jako úmrtí. Zachránit 200 lidí je totéž jako nechat 400 zemřít. Preference se přesto obrátily.

Šest pák, kterými rámec působí

Referenční bod

Týž výsledek je ziskem vůči jednomu stavu a ztrátou vůči jinému.

Kladná či záporná formulace

„90 % přežije“ a „10 % zemře“ popisují jednu statistiku.

Zdůrazněná vlastnost

Mluvit lze o počtu zaměstnaných, nebo o počtu nezaměstnaných.

Pojmenování jevu

Různá označení aktivují různé asociace a předpoklady.

Příčiny a odpovědnost

Za problémem stojí jednotlivec, instituce, nebo poměry?

Výběr kontextu

Bezpečnost, svoboda, náklady, solidarita, osobní odpovědnost.

Framing ≠ framing effect

Framing

Samotný způsob, jakým je informace prezentována nebo vyložena.

Framing effect

Pozorovatelná změna úsudku, kterou jiný rámec téhož obsahu způsobil.

Není totéž co manipulace

Rámec vzniká už tím, že z rozsáhlé skutečnosti něco vybíráme. Bez rámce se komunikovat nedá.

Táž skutečnost, dvě pravdivé věty

CO SE POSOUVÁ ● Číslo 3× Táž hodnota, jiné vyjádření

● Srovnání 3× Vůči čemu se to měří

● Jméno 3× Jak se ta věc jmenuje

● Příběh 3× Kdo v něm jedná a o čem to je

„90 % pacientů přežije.“

„10 % pacientů zemře.“

Táž statistika. Jednou je v popředí úspěch, podruhé ztráta.

„Výrobek je z 90 % bez tuku.“

„Výrobek obsahuje 10 % tuku.“

Učebnicové rámování vlastnosti. Číslo sedí, dojem z výrobku ne.

„Stojí 1 000 Kč ročně.“

„Stojí 2,74 Kč denně.“

Dělení časem každou částku zdrobní. A násobení ji zase nafoukne.

„Kriminalita vzrostla o 100 %.“

„Počet případů stoupl z jednoho na dva.“

Relativní nárůst na malém základu vypadá jako katastrofa.

„Cena klesla o 20 %.“

„Cena je pořád o 60 % výš než před pěti lety.“

Jiný referenční bod, opačná zpráva. Obě věty přitom platí.

„Program pomohl 10 000 lidem.“

„Program využila 2 % oprávněných.“

Absolutní číslo chválí, podíl z celku hodnotí.

„Estate tax“ — daň z pozůstalosti

„Death tax“ — daň ze smrti

Předmětem daně je majetek, nebo smrt poplatníka.

„Enhanced interrogation“

„Torture“ — mučení

Rámec podle deklarovaného účelu, nebo podle způsobené újmy.

„Zákon o střetu zájmů“

„Lex Babiš“

Obecné pravidlo pro funkcionáře, nebo opatření na jednoho člověka.

„Policie zadržela 30 demonstrantů.“

„Při demonstraci bylo zadrženo 30 lidí.“

Trpný rod aktéra z věty odstraní. Zadrželo se to jaksí samo.

„Chat Control“

„Prevence sexuálního zneužívání dětí“

Souboj rámců naživo: pojmenovat nástroj, nebo jeho cíl.

„Konkrétní člověk utrpěl vážnou újmu.“

„Taková újma nastává v jednom případě z milionu.“

Epizodický rámec ukáže osud, tematický četnost.

Osm otázek, kterými rámec odhalíte

1 Jak by informace zněla obráceně?

„90 % přežije“ versus „10 % zemře“.

2 Jaký byl zvolen referenční bod?

Vůči loňsku, maximu, původní ceně, očekávání?

3 Je uvedeno absolutní i relativní číslo?

„Nárůst o 100 %“ může být růst z jednoho na dva.

4 Čí perspektiva je výchozí?

Poplatník, rozpočet, policista, zaměstnanec?

5 Kdo ve větě jedná?

„Policie zadržela“ a „bylo zadrženo“ dělí pozornost jinak.

6 Je to prostředek, nebo cíl?

„Zvýšení dohledu“ není totéž co „zvýšení bezpečnosti“.

7 Co ve sdělení chybí?

Rámec často vzniká absencí, ne nepravdou.

8 Jak by to popsal oponent?

Když jde snadno, existují souběžné rámce.

Kdy o framing nejde

Spor o fakta není souboj rámců.

„Kriminalita vzrostla“ a „kriminalita poklesla“ o témž období nejsou dva rámce. Nejméně jedno z toho je nesprávné.

Ne každá dvojice výrazů je ekvivalentní.

„Migrant“ a „uprchlík“ mají odlišný význam, „regulace“ a „zákaz“ různý rozsah.

Odhalení framingu nevyvrací tvrzení.

Věta může být rámovaná a současně pravdivá. „To je jen framing“ proto není protiargument — je třeba ukázat, že rámec vynechává zásadní informaci nebo vede k chybnému závěru.

